

4

Fra laugstiden i Norge

- a digital facsimile edition from *Project Runeberg*

<http://runeberg.org/laugstid/0014.html>

MIDDELALDEREN

blir gjort av Bergens haandverhere, er for en stor del ogsaa virkningsfuldt blit stanset ved indskriden fra kongemagtens side. Den har ikke hat meget tilovers for selvstyre i byene og neppe heller sat pris paa organisationer som med nogen virkning vilde kunne gripe ind hvor det gjaldt regulering av næringslivet.

Byenes haandverkerlaug vokser frem som en gren av det almindelige gildevæsen der har sine røtter langt tilbake i tiden før kristendommens indførelse herhjemme. Men kirken vinder rigtignok efterhvert sterk indflydelse paa dem og kommer til at præge deres vedtægter i humanitær retning. Det hører med til den katolske kirkes principper, at hvad den ikke kunde faa utryddet, det har den omformet efterhvert i sin aand og til gunst for sine hensigter. De middelalderske gilder var sammenslutninger til gjensidig værn og forsikring for liv og gods. Medlemmerne av et gilde, brødrene som de kaldtes, maatte gaa god for hinanden i hvad der end maatte hænde, hjælpe og bistaa hinanden ved ulykker og tilskikkelser. Ganske naturlig vil derfor gildet komme til at bestaa av socialt og økonomisk nogenlunde ensartede elementer. Tendensen gaar i retning av specialisering, og vi har gilder i Norge som omfatter de høiere klasser, adelen og borgerskapet, men for haandverkerne har der herhjemme neppe været plads, her likesaalite som i Danmark, selv om der ikke har været nogen dypere motsætning mellem byenes stænder. Fra Danmark kjendes gildeskraaer hvor der findes utrykkelige bestemmelser der utelukker haandverkerne som medlemmer av gildet. Haandverkerne danner derfor sine egne sammenslutninger, omfattende samtlige fag eller bare nogen enkelte, og efterhvert danner det sig gilder av ren professionel karakter, de senere laug. Ute i Europa til-